

Onderwerp Stand van zaken evaluatie straatcoaches Beijum

Steller Gerry Tacken

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050)3676189

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 6465299

Datum 19 juli 2017

Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Op 17 mei 2017 heeft burgemeester Den Oudsten tijdens de raadscommissie Financiën en Veiligheid toegezegd u het rapport Evaluatie straatcoaches Beijum toe te zenden. U treft het rapport als bijlage aan.

Inzet straatcoaches in Beijum

Zoals u in het rapport kunt lezen hebben we, gezien de toenemende overlast in Beijum in 2015, er voor gekozen met de aanstelling van twee straatcoaches snel in te zetten op deze problematiek. We hebben de voorkeur gegeven aan een snelle start, boven een uitgewerkt profiel en een precieze duiding van de problematiek.

De opdracht was om te werken aan jongerenoverlast door het opzoeken van jongeren en jeugdgroepen. Daarnaast ging het om het samen met andere ketenpartners te werken aan een integrale benadering en aan het betrekken van ouders en wijkbewoners.

Evaluatie door Intraval

Om duidelijkheid te krijgen over de resultaten van en de ervaringen met de straatcoaches in Beijum hebben we Bureau Intraval de opdracht gegeven dit in beeld te brengen en daar de betrokken partners in de jeugd aanpak bij te betrekken. De evaluatie omvatte verder de voorwaarden en aandachtspunten voor een mogelijke inzet van straatcoaches in de toekomst.

Een centrale conclusie uit de evaluatie is dat de straatcoaches in potentie een waardevolle toevoeging is in de bestaande aanpak van overlast door jongeren en door jeugdgroepen. Wij onderschrijven deze conclusie. De conclusie dat door de snelle start een aantal onduidelijkheden is ontstaan herkennen we

ook. Deze conclusie sluit aan bij ervaringen van andere gemeenten dat door verkeerde verwachtingspatronen onbegrip tussen professionals onderling kan ontstaan.

Naar straatcoaches/straathoekwerkers nieuwe stijl

In het rapport wordt verder een aantal aandachtspunten genoemd die een nadere uitwerking vergen. Op basis van onze ervaringen tot nu toe en hetgeen wordt geconcludeerd in het evaluatierapport van Intraval gaan we de komende tijd een aantal punten verder uitwerken. Dit zijn onder andere het functieprofiel, de taken en bevoegdheden en de opdracht voor een functionaris van het type straatcoach/straathoekwerker.

Naast de recente inzet van twee straatcoaches in Beijum werken er in de gemeente Groningen al vele jaren vier straathoekwerkers vanuit de MJD. We kijken welke formatie op stedelijk niveau nodig is als het gaat om dit type functie en onderzoeken positionering, werkwijze, informatiedeling werktijden, aansturing en de werkrelatie met de WIJ-teams (o.a. jeugdwerk) en andere ketenpartners zoals politie en Halt. Wij achten het van belang dat we op straat contact (blijven) leggen met jongeren en op deze manier ook jongerengroepen in kaart brengen. De inzet van dit type werkers op straat is hiervoor een krachtig en noodzakelijk instrument.

Aanpak problematische jeugdgroepen

In het onderzoeksrapport van Intraval werd de Plus Min Mee methode genoemd voor de aanpak van problematische jeugdgroepen. Deze methode implementeren wij op dit moment in de wijken Paddepoel en Beijum. Wij informeren u in een afzonderlijke brief over de stand van zaken aanpak problematische jeugdgroepen.

In het najaar informeren we uw raad over de wijze waarop wij vanaf 2018 invulling geven aan de werkzaamheden van straatcoaches/straathoekwerk nieuwe stijl.

Wij vertrouwen u op deze wijze voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Evaluatie straatcoaches Beijum

M. Boendermaker

I. Schoonbeek

B. Bieleman

INTRAVAl
Onderzoek en Advies

EVALUATIE STRAATCOACHES BEIJUM

Maart 2017

INRAVAL
Groningen-Rotterdam

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdstuk 1 Inleiding	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Onderzoeksvragen	1
1.3 Onderzoeksopzet	2
1.4 Leeswijzer	3
Hoofdstuk 2 Resultaten elders	5
2.1 Achtergrond en inzet	5
2.2 Ervaringen	6
2.3 Resultaten	8
Hoofdstuk 3 Ervaringen met straatcoaches Beijum	9
3.1 Opzet aanpak straatcoaches	9
3.2 Invulling en resultaten	11
3.3 Samenwerking	13
3.4 Succesfactoren en doorontwikkeling	16
Hoofdstuk 4 Samenvatting en conclusies	19
4.1 Inzet straatcoaches	19
4.2 Ervaringen	20
4.3 Doorontwikkeling	22

1. INLEIDING

In opdracht van de gemeente Groningen heeft onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL de inzet van straatcoaches in de Groningse wijk Beijum geëvalueerd. In dit hoofdstuk geven we een beknopte beschrijving van de inzet en aanpak van straatcoaches en komt de opzet en uitvoering van de evaluatie aan de orde. Het hoofdstuk sluit af met een leeswijzer.

1.1 Aanleiding

De afgelopen jaren is er veel aandacht geweest voor de aanpak van jongerenoverlast. In 2006 is in Amsterdam de straatcoach ontstaan als instrument in de strijd tegen overlast door jongeren.¹ Straatcoaches bezoeken locaties waar jongeren overlast veroorzaken. Ze proberen met de jongeren in contact te komen en een band met hen op te bouwen. Wanneer de jongeren overlast veroorzaken spreekt de straatcoach hen hierop aan. Daarnaast onderhoudt de straatcoach contact met ondernemers en bewoners in de wijk. Indien nodig neemt de straatcoach contact op met de ouders van overlastgevendende jongeren of met instanties zoals jeugdhulp en politie.

Sinds november 2015 zijn in de Groningse wijk Beijum twee straatcoaches actief. Zij worden ingezet naar aanleiding van signalen dat in deze wijk een groot aantal kinderen en jongeren zich bezighoudt met softdrugs en criminaliteit. Bovendien zijn er in Beijum meerdere jeugdgroepen actief. Omdat het aantal overlastgevendende jongeren en de omvang van de problematiek de capaciteit en de mogelijkheden van de aanwezige hulpverleners te boven ging, is besloten tot de inzet van twee straatcoaches.

Onderzoek

De gemeente Groningen wil graag meer inzicht in de werkwijze van de straatcoaches en de ervaringen die zowel de straatcoaches als de betrokken organisaties hebben met de aanpak. Bovendien wil de gemeente weten hoe de straatcoaches en de betrokken organisaties aankijken tegen het doorontwikkelen van de aanpak en met welke voorwaarden en aandachtspunten daarbij rekening moet worden gehouden.

1.2 Onderzoeksvragen

In de evaluatie staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

1. Welke activiteiten zijn er tot nu toe door de straatcoaches ondernomen in het kader van de aanpak en waarom zijn die ondernomen?

---

¹ <http://www.nationaleberoepengids.nl/Straatcoach>.

2. Wat zijn de ervaringen van de straatcoaches en de betrokken partijen met de aanpak (zowel inhoudelijk als organisatorisch) en welke verbeterpunten zijn er?
3. Hoe kijken de straatcoaches en de betrokken partijen aan tegen de doorontwikkeling van de aanpak en wat zijn daarbij belangrijke aandachtspunten?

1.3 Onderzoeksopzet

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden hebben we meerdere onderzoeksactiviteiten uitgevoerd. Allereerst hebben we relevante literatuur verzameld en bestudeerd. Vervolgens hebben we (diepte-)interviews gehouden met de straatcoaches en sleutelinformanten van verschillende betrokken partijen.

Literatuurstudie

Voor de literatuurstudie zijn bruikbare publicaties verzameld over de aanpak en werkwijze van de straatcoaches. Tevens zijn de resultaten van de inzet van straatcoaches in andere Nederlandse gemeenten bestudeerd. Hiermee hebben we inzicht gekregen in de wijze waarop de inzet van straatcoaches in andere gemeenten wordt ingevuld en de resultaten die zij daarmee behalen. Bovendien hebben wij op deze manier bruikbare informatie voor de interviews met de coaches en de sleutelinformaten verzameld.

(Diepte-)interviews

Om inzicht te krijgen in de werkwijze van de straatcoaches en de ervaringen van de straatcoaches en de betrokken organisaties zijn gesprekken gevoerd met de coaches en verschillende sleutelinformanten. In totaal gaat het om negen gesprekken met twaalf personen: één gesprek met de beide straatcoaches, één gesprek met de stadsdeelcoördinator, één gesprek met de wijkagent en de contactpersoon Antillianen van de politie, één gesprek met een vertegenwoordiger van de Huismeesters, één gesprek met twee vertegenwoordigers van Wij-Beijum, één gesprek met de projectleider Atensheerd van de gemeente Groningen, één gesprek met een vertegenwoordiger van het Gomarus College, één gesprek met een vertegenwoordiger van het Veiligheidshuis en één gesprek met de leerplichtambtenaar.²

In de gesprekken hebben we onder meer aandacht besteed aan: de aanleiding, werkzaamheden en verwachte resultaten van de inzet van de straatcoaches; de ervaringen met de inzet van de straatcoaches, wat gaat goed en wat zijn verbeterpunten; de ervaringen met de samenwerking van de straatcoaches met andere organisaties c.q. ketenpartners; de ervaringen van de straatcoaches met de doelgroep; de eventuele doorontwikkeling van het project; en de randvoorwaarden en bevorderende en belemmerende factoren bij de aanpak.

---

² Ondanks herhaalde pogingen is het door omstandigheden helaas niet gelukt een vertegenwoordiger van basisschool 'Het Palet' te kunnen spreken.

1.4 Leeswijzer

In het tweede hoofdstuk van dit rapport bespreken we de relevante informatie uit de literatuurstudie. Daarbij gaan we onder andere in op de wijze waarop straatcoaches elders in het land worden ingezet en de ervaringen met deze aanpak. In hoofdstuk 3 beschrijven we aan de hand van de (diepte-)interviews met de straatcoaches en de sleutelinformanten de ervaringen met de inzet van straatcoaches in Beijum. In het laatste hoofdstuk behandelen we puntsgewijs de conclusies aan de hand van de onderzoeksvragen.

2. RESULTATEN ELDERS

In dit hoofdstuk gaan we in op ervaringen met de inzet van straatcoaches in andere gemeenten. We baseren ons daarbij op de tijdens de literatuurstudie gevonden relevante (beleids-)documenten, onderzoeksrapporten, krantenartikelen en websites. Hieronder wordt eerst de achtergrond en de inzet van straatcoaches besproken. Vervolgens gaan we in op de belangrijkste bevindingen die uit de literatuur naar voren komen, uitgesplitst naar ervaringen en resultaten.

2.1 Achtergrond en inzet

Het idee voor de inzet van straatcoaches is in 2006 in Amsterdam ontstaan naar aanleiding van ernstige vormen van overlast door (groepen) jongeren. De inzet van politie en jongerenwerkers bleek niet voldoende om de overlast effectief te bestrijden. Bovendien was het onduidelijk wat er speelde onder deze jongeren doordat geen enkele organisatie daadwerkelijk contact met hen had. De gemeente Amsterdam trok vervolgens één miljoen euro uit voor de aanpak van jeugdoverlast door middel van straatcoaches.¹ Zij moesten contact maken met jongeren, hen leren kennen en aanspreken op hun (overlastgevend) gedrag.

Naar aanleiding van de positieve resultaten van de inzet van straatcoaches in Amsterdam volgden in 2008 de gemeenten Utrecht en Venlo. Het aantal gemeenten dat straatcoaches inzette nam in de periode 2010-2012 snel toe toen het Rijk een subsidie van zeven miljoen euro beschikbaar stelde voor 22 gemeenten die te maken hadden met overlast van Marokkaans-Nederlandse jongeren.²

Werkwijze

Belangrijk bij de werkwijze van de straatcoaches is dat zij jongeren persoonlijk weten aan te spreken doordat zij de taal van de straat spreken en bekend zijn met de cultuur binnen groepen jongeren. Bovendien stralen zij respect en gezag uit en kunnen zij zich inleven in de jongeren.^{3,4}

De werkwijze en de doelgroep van de straatcoaches kunnen verschillen per gemeente. Overeenkomsten zijn er met name in de doelstelling (verminderen van overlast), de gevraagde eigenschappen van de straatcoaches (sociaal vaardig en cultuur sensitief) en de opdrachtgever (de gemeente). Verschillen zitten voornamelijk in het takenpakket

---

¹ Loef L., K. Schaafsma, N. Hilhorst (2012). Aanspreken op straat: Het werk van de straatcoach in al zijn verschijningsvormen. Politie & Wetenschap, Apeldoorn.

² Idem.

³ <https://www.aanpakoverlast.nl/#straatcoaches>.

⁴ <http://www.nationaleberoepengids.nl/Straatcoach>.

van de straatcoaches (van preventief tot repressief), de aansturing (aansturing vanuit de welzijnshoek of vanuit de veiligheidshoek), de doelgroep (van de zwaarste doelgroep tot overlastgevende of hinderlijke jongeren) en het budget (van 30.000 tot enkele miljoenen euro per jaar).⁵

Ook de aanstelling van de straatcoach verschilt per gemeente. Enkele gemeenten huren straatcoaches in via particuliere (beveiligings-)organisaties. Andere gemeenten hebben zelf straatcoaches in dienst, vaak zijn zij afkomstig uit de wijk waar ze worden ingezet en hebben ze in het verleden zelf tot de doelgroep behoort. Tenslotte zijn straatcoaches in verschillende gemeenten onderdeel van een pakket aan maatregelen om overlast tegen te gaan, zoals meer cameratoezicht en de inzet van (meer) BOA's en politie. Een toe- of afname van overlast is dan niet één op één toe te schrijven aan de straatcoaches. In andere gemeenten staat de inzet van straatcoaches los van andere overlast beperkende maatregelen.

2.2 Ervaringen

In deze paragraaf beschrijven we de ervaringen van gemeenten met de inzet van straatcoaches. We bespreken eerste de positieve en vervolgens de minder positieve ervaringen bij de inzet van straatcoaches.

Positief

Straatcoaches blijken een belangrijke informatie- en communicatiepositie te vervullen. Er is vaak onbegrip tussen jongeren en organisaties, bewoners en ondernemers in de wijk. Door de betrokkenheid en het contact met jongeren op straat kunnen de straatcoaches verschillende ketenpartners van relevante informatie voorzien over de cultuur en de problematiek bij (groepen) jongeren.⁶ Bovendien vervullen de straatcoaches door het contact met jongeren enerzijds en betrokken organisaties, bewoners en ondernemers anderzijds een belangrijke tussenpositie in de communicatie.

Straatcoaches zijn een belangrijk aanspreekpunt voor ouders, bewoners en ondernemers. Door hun aanwezigheid in de wijk, zijn de straatcoaches laagdrempelig te benaderen en krijgen zij op informele wijze relevante informatie.⁷ De aanwezigheid van straatcoaches in de wijk zorgt er bovendien voor dat bewoners en ondernemers het gevoel hebben dat hun klachten serieus worden genomen en dat er iets aan de overlast wordt gedaan.

---

⁵ Straatcoaches nu al onmisbaar? DSP groep, Amsterdam.

⁶ Tazelaar, P., P. Lolkema, A. Walberg, M. Batterink (2012). Evaluatie straatcoaches en gezinsbezoekers. Significant, Barneveld.

⁷ Gemeente Hoogeveen (2011). Inzet straatcoaches ten behoeve van vermindering jeugdoverlast op straat: Een evaluatie van de eerste 9 maanden. Gemeente Hoogeveen, Hoogeveen.

Minder positief

Het is voor straatcoaches vaak lastig om aansluiting te vinden bij het netwerk van professionals in de wijk. Straatcoaches doen hun werk op straat, vaak buiten kantooruren. Hierdoor missen zij (informele) contacten en overlegmomenten met andere professionals. Dit zorgt regelmatig voor een verkeerd verwachtingspatroon en onbegrip.⁸ Zo merkt een aantal professionals in 's-Hertogenbosch op geen resultaten te zien van de inzet van straatcoaches bij hardnekkige problemen en ernstig criminele jongeren. Deze jongeren vallen hier echter buiten de doelgroep van de straatcoaches.⁹

Door hun beperkte bevoegdheden kunnen straatcoaches niet altijd effectief optreden en is het noodzakelijk ketenpartners in te schakelen.¹⁰ Straatcoaches hebben echter een vertrouwenspositie ten opzichte van jongeren en hun familie. Hierdoor is het voor straatcoaches vaak niet mogelijk specifieke, persoonlijke informatie over individuele jongeren en gezinnen door te geven aan hulpverlenende instanties of de politie. Zij kunnen daar vaak jongeren en hun ouders alleen stimuleren hulp te zoeken.¹¹

De aanwezigheid van straatcoaches kan verder leiden tot (gedeeltelijke) verplaatsing van de overlast. Door de aanwezigheid van straatcoaches in een bepaalde wijk kunnen de overlastgevendende jongeren zich verplaatsen naar een naastgelegen wijk waar geen straatcoaches aanwezig zijn.¹²

De functie van straatcoach kan op meerdere manieren worden ingevuld met verschillende resultaten. De gemeente Gouda huurde tot 2011 straatcoaches in bij een particuliere organisatie. Zij vonden echter weinig aansluiting met jongeren en bewoners in de wijk.¹³ Enkele andere gemeenten hebben straatcoaches aangesteld die afkomstig zijn uit de wijk en in het verleden tot de doelgroep hebben behoord. Het is gebleken dat zij de overlast door jongeren vaak onvoldoende aanpakken. De onderlinge bekendheid ondermijnt de positie van de coaches en zorgt ervoor dat zij minder adequaat kunnen optreden.¹⁴

Straatcoaches zijn verschillende keren negatief in het nieuws gekomen. Zo stopte de gemeente Almere in 2012 per direct met de inzet van straatcoaches toen bleek dat zij fraude pleegden met hun werktijden. Straatcoaches in Helmond bleken veel tijd te besteden aan het kwijtschelden van boetes van jongeren. In Amsterdam kwamen zoveel klachten binnen over straatcoaches, onder andere omdat zij zelf overlast

---

⁸ Wijk, A. van (2011). Geen werk voor watjes: Een evaluatieonderzoek naar de inzet van straatcoaches in Den Bosch. Bureau Beke, Arnhem.

⁹ Idem

¹⁰ Beemer, F., R. Stotijn, M. Zunderdorp, T. Wesselink (2011). Evaluatie Krachtwijken Utrecht: rapportage. Berenschot, Utrecht.

¹¹ Wijk, A. van (2011).

¹² Tazelaar, P., P. Lolkema, A. Walberg, M. Batterink (2012).

¹³ Lub, V. (2013). Schoon, heel en werkzaam? Een wetenschappelijke beoordeling van sociale interventies op het terrein van buurtleefbaarheid. Boom Lemma, Den Haag.

¹⁴ Idem.

veroorzaakten, dat er is voorgesteld een apart klachtenloket in te stellen.^{15,16} Inmiddels is er een website beschikbaar waar mensen klachten over straatcoaches kunnen indienen.

2.3 Resultaten

Een aantal gemeenten heeft de inzet van straatcoaches in hun gemeente geëvalueerd. In deze paragraaf bespreken we de resultaten van deze evaluaties.

De evaluaties laten over het algemeen een positief resultaat zien van de inzet van straatcoaches op overlast. Zo blijkt uit een evaluatie van de inzet van straatcoaches en gezinsbezoekers in Amsterdam dat het aantal problematische jeugdgroepen sterk is afgenomen en dat zowel de ervaren jeugdoverlast als de geregistreerde jeugdoverlast licht zijn afgenomen.¹⁷ In de Amsterdamse wijk Slotervaart daalde de overlast door jongeren in drie jaar tijd met 50%.¹⁸ Straatcoaches blijken een goed middel om het gebrek aan controle op de jongeren te compenseren.¹⁹ In 's-Hertogenbosch geven wijkbewoners aan dat door de inzet van straatcoaches de overlast is afgenomen en de leefbaarheid en veiligheid is toegenomen.²⁰

In de Utrechtse wijken Kanaleneiland en Overvecht hebben na de inzet van onder andere straatcoaches respectievelijk 17% en 12% van de bewoners minder overlast van jongeren.²¹ De straatcoaches waren hier echter onderdeel van een pakket aan maatregelen, zoals extra cameratoezicht. Uit de evaluatie van de inzet van straatcoaches in Utrecht is gebleken dat na verloop van tijd het afschrikkende effect van de straatcoaches en daardoor het totale effect van de straatcoaches is afgenomen.²²

Hoewel veel evaluaties positieve resultaten laten zien van de inzet van straatcoaches, bestaan er twijfels over de effectiviteit van deze maatregel. De evaluaties van de inzet van straatcoaches zijn vaak gebaseerd op de ervaren resultaten bij politie, betrokken organisaties of ondernemers. Over het algemeen worden er geen onafhankelijke observaties of gesprekken met jongeren gehouden.²³

De resultaten van de inzet van straatcoaches zijn vaak niet eenduidig positief. Bovendien zijn sommige straatcoaches meerdere keren negatief in het nieuws gekomen. Mede daarom zijn meerdere gemeenten inmiddels gestopt met de inzet van straatcoaches.

---

¹⁵ <https://www.gemeente.nu/bestuur/gemeenten/straatcoaches-onder-vuur/>.

¹⁶ <https://www.nrc.nl/nieuws/2011/04/08/gouda-ziet-niets-meer-in-straatcoaches-a1458415>.

¹⁷ Tazelaar, P., P. Lolkema, A. Walberg, M. Batterink (2012).

¹⁸ Gruijl, D. de, C. Neeffes (2009). Met straatcoaches de probleemjeugd te lijf. De Limburger, Sittard.

¹⁹ Tazelaar, P., P. Lolkema, A. Walberg, M. Batterink (2012).

²⁰ Wijk, A. van (2011).

²¹ <https://www.zorgwelzijn.nl/jeugdzorg/nieuws/2010/1/straatcoaches-verbeteren-orde-in-utrechtse-probleemwijken-zwz015103w/>.

²² Beemer, F., R. Stotijn, M. Zunderdorp, T. Wesselink (2011).

²³ Lub, V. Impact straatcoaches op overlast twijfelachtig. Movisie, Utrecht.

3. ERVARINGEN MET STRAATCOACHES BEIJUM

In dit hoofdstuk gaan we in op de ervaringen die de afgelopen anderhalf jaar zijn opgedaan met de inzet van straatcoaches in Beijum. Daarbij komen achtereenvolgens de wijze waarop de aanpak is opgezet, de invulling van de aanpak in de praktijk en de samenwerking met ketenpartners aan bod. In de laatste paragraaf gaan we in op de succesfactoren en de aandachtspunten voor een doorontwikkeling van de aanpak.

3.1 Opzet aanpak straatcoaches

In deze paragraaf behandelen we de aanleiding voor het inzetten van de straatcoaches, de wijze waarop de aanpak is geïmplementeerd en de taakomschrijving van de coaches.

Aanleiding

De straatcoaches in Beijum zijn in november 2015 gestart. Volgens de geïnterviewden die betrokken zijn geweest bij de keuze voor het inzetten van straatcoaches vormde de overlast van vijf tot zeven jeugdgroepen in Beijum in de zomer van 2015 de aanleiding. De overlast en problematiek van deze groepen was te complex voor de mogelijkheden en capaciteit van de beschikbare straathoekwerkers en vroeg volgens de betrokkenen om een meer intensieve aanpak en aanwezigheid van jongerenwerkers in de avonduren. De inzet van straatcoaches sloot aan bij deze behoefte. De coaches zijn ondergebracht bij WIJ Beijum.

Implementatie

De geïnterviewden die betrokken zijn geweest bij de besluitvorming rond de inzet van de straatcoaches merken op dat gekozen is de coaches zo snel mogelijk te laten starten. Er was daarbij niet veel tijd beschikbaar om de straatcoaches in te bedden in bestaande (overleg)structuren - zoals het gebiedsteam en het veiligheidsoverleg - of te introduceren bij relevante ketenpartners. Ook was er op het moment dat de coaches startten geen gedetailleerde taakomschrijving geformuleerd.

Dit is volgens deze betrokkenen een bewuste keuze geweest. Ten eerste vroeg de urgentie van de problematiek om snelle actie, waardoor er geen tijd was voor het organiseren van inbedding. Daarnaast was het vooraf niet goed te voorspellen wat de coaches zouden aantreffen, wat het lastig maakte om heldere kaders te stellen aan hun taakinhoud. Gekozen is daarom om de straatcoaches zo snel mogelijk te laten starten en de inbedding en afbakening gaandeweg het project te laten plaatsvinden. De coaches is daarmee volgens deze betrokkenen de ruimte geboden een eigen invulling te geven aan de functie en hun werkzaamheden af te stemmen op wat er nodig was.

Volgens verschillende betrokkenen heeft deze snelle start als keerzijde dat er aanvankelijk bij ketenpartners onduidelijkheid bestond over de rol van de coaches en de wijze waarop samenwerking met de coaches zou kunnen plaatsvinden. In paragraaf 3.3 wordt hierop nader ingegaan.

Taakomschrijving

Hieronder beschrijven we de taakomschrijving van de straatcoaches, waarbij zowel de vooraf opgestelde taakomschrijving aan bod komt als de taken van de coaches zoals verwoord door de respondenten. In paragraaf 3.2 behandelen we de wijze waarop de invulling van deze taken in de praktijk verloopt.

In de (globale) functieomschrijving van de straatcoaches – zoals weergegeven in de vacaturetekst - wordt aangegeven dat met de inzet van de coaches een structurele aanpak van de jongerenoverlast wordt beoogd. Daarin worden verschillende elementen onderscheiden, namelijk het opzoeken van de jongeren(groepen), het terugdringen van de overlast, het werken volgens een integrale benadering samen met het WIJ-team en andere ketenpartners, het betrekken van ouders en andere wijkbewoners, het ontdekken van talenten en zoeken naar succesvolle interventies en trajecten voor jongeren.

In de interviews met betrokkenen wordt het in kaart brengen van de jeugdgroepen, het leggen van contact met de jongeren en het in kaart brengen van de problematiek van de jongeren genoemd als voornaamste taken van de coaches. Volgens enkele geïnterviewden gaat het bovendien om het leggen van contact met ouders en andere bewoners. Daarnaast wordt door vrijwel alle betrokkenen opgemerkt dat de coaches de informatie die ze verzamelen, voor zover relevant, dienen te delen met het WIJ-team en andere partners, waaronder woningcorporaties en politie. Sommige betrokkenen merken op dat het tevens de taak is van de coaches om de jongeren waar nodig toe te leiden naar hulpverlenende instanties. Het zelf ondernemen van hulpverleningsacties behoort niet tot taken van de coaches, zo wordt door enkele betrokkenen expliciet genoemd.

Outreaching werken

Om deze taken goed te kunnen uitvoeren is het volgens de betrokkenen van belang dat de coaches veel op straat aanwezig zijn, zich onder de jongeren begeven en zo een nauw contact opbouwen met de jongeren. De meeste betrokkenen merken daarbij op dat de werktijden van de coaches dan ook afgestemd moeten zijn op de tijden waarop de jongeren zich op straat begeven, namelijk 's avonds en in het begin van de nacht. Een enkele geïnterviewde is van mening dat het werken in de late avond en het begin van de nacht niet verantwoord is gezien de beperkte bevoegdheden van de coaches.

Integrale benadering

In de functieomschrijving van de coaches wordt aangegeven dat de coaches bij het verzamelen van informatie over de jongeren uit de jeugdgroepen een integrale benadering dienen te hanteren, met oog voor de thuissituatie, de schoolsituatie en de vrijetijdbesteding van de jongeren. Om dit te realiseren dienen ze samen op te trekken

met relevante ketenpartners, waaronder het WIJ-team, woningcorporaties en politie. De geïnterviewden onderschrijven het belang van deze integrale benadering en ketensamenwerking voor het kunnen bieden van een sluitende aanpak. Met een sluitende aanpak wordt in dit kader bedoeld dat ketenpartners hun aanpak onderling afstemmen, waardoor de jongeren het gevoel krijgen dat er op hen gelet wordt, dat het net zich om hen heen sluit, en dat ze daarmee in de goede richting geduwd worden.

3.2 Invulling en resultaten

In deze paragraaf behandelen we de wijze waarop de inzet van de straatcoaches in de praktijk verloopt en welke resultaten hiermee worden bereikt. Achtereenvolgens besteden we aandacht aan de contactlegging met jongeren, het in kaart brengen van de problematiek, het delen van informatie en het terugdringen van de overlast. Ook komen enkele aandachtspunten aan de orde. Samenwerking met ketenpartners vormt een belangrijk onderdeel van de aanpak. Hierop wordt in paragraaf 3.3 ingegaan.

Contactlegging met jongeren

Door meerdere betrokkenen wordt opgemerkt dat de coaches er goed in slagen contact te leggen met de jongeren in de jongerengroepen. In de interviews worden verschillende elementen genoemd die daarbij een rol spelen, namelijk de persoonlijke kwaliteiten van de coaches om te *levelen* met de jongeren en hun vertrouwen te winnen, de tijdstippen waarop de coaches zich op straat begeven en de laagdrempelige en niet-veroordelende benaderingswijze van de coaches.

Verschillende betrokkenen geven aan dat de coaches er bovendien in slagen contact te maken met ouders en andere buurtbewoners. Ook voor deze personen zijn de coaches laagdrempelig en informeel benaderbaar. De straatcoaches worden regelmatig gebeld of per sms benaderd door de ouders en omwonenden, bijvoorbeeld wanneer er zorgen zijn over hun zoon of dochter. Ze komen bij verschillende gezinnen en omwonenden over de vloer. Ook proberen de coaches jongeren en ouders waar nodig te stimuleren hulp te zoeken, bijvoorbeeld door ze in contact te brengen met c.q. uit te nodigen bij WIJ Beijum. De bereidheid van ouders en omwonenden om informatie te delen met de coaches is groot, zo merkt een aantal geïnterviewden op.

Uit gegevens van de straatcoaches blijkt dat zij in de periode november 2015 tot maart 2017 duizenden gesprekken hebben gevoerd met jongeren. Met ruim 50 jongeren en/of hun ouders in Beijum hebben zij intensief contact (gehad). Daarbij is het systeem van deze jongeren in kaart gebracht, hetgeen bij een deel van de gevallen heeft geleid tot vervolgacties en/of contacten met ketenpartners. Naast deze jongeren uit Beijum zijn er door de coaches diverse contacten gelegd met jongeren elders uit de stad, die in verband staan met de jeugdgroepen in Beijum.

In kaart brengen jeugdgroepen

Het merendeel van de geïnterviewden geeft aan dat de coaches erin geslaagd zijn de jeugdgroepen goed in kaart te brengen. Ze hebben een beeld kunnen geven van de samenstelling van de groepen en de wijze waarop de groepen zich tot elkaar verhouden. Ook hebben ze in kaart gebracht waar de jongeren uit de groepen zich ophouden, waarbij is gebleken dat de samenstelling van de groepen wijkoverstijgend en stadsoverstijgend is. Ook is vastgesteld dat de communicatie tussen groepsleden zich voor een groot deel afpeelt via Whatsapp en *social media*. De diversiteit van de groepen blijkt groot. In enkele groepen blijken de leden zich bezig te houden met criminele activiteiten, waaronder drugshandel, diefstal en vernieling.

Delen van informatie

Zoals beschreven in paragraaf 3.1 wordt het delen van informatie met relevante partners door betrokkenen gezien als belangrijk onderdeel van de taakomschrijving van de coaches. De coaches koppelen de informatie die ze verzamelen over (de jongeren uit) de jongerengroepen in eerste instantie terug aan WIJ Beijum. Daarnaast wordt informatie gedeeld met onder meer corporaties (om een beeld te geven van de overlast), scholen, leerplichtambtenaren en politie. In hun contact met de jongeren, ouders en bewoners vermelden de coaches dat ze bepaalde informatie (moeten) doorgeven aan de politie of aan andere instanties. Daarbij hanteren ze de richtlijn dat informatie ‘zo klein mogelijk’ gedeeld dient te worden, dat wil zeggen alleen met die instanties waarvan het essentieel is dat ze worden geïnformeerd.

Enkele betrokken ketenpartners bestempelen de informatievoorziening van de straatcoaches als de belangrijkste meerwaarde van de coaches. De coaches zijn veel op straat en zien de jongeren in hun ‘natuurlijke habitat’, waarmee ze een unieke informatiepositie hebben. Ze vormen in feite de ogen en oren voor ketenpartners. In sommige gevallen vragen ketenpartners de coaches specifiek informatie te verzamelen over een jongere of een casus, bijvoorbeeld om na te gaan waar een jongeren verblijft. In een aantal interviews komt aan de orde dat het van belang is heldere kaders af te spreken voor dergelijke informatie-verzoeken, om te voorkomen dat informatie wordt verzameld en gedeeld zonder dat dit ergens toe leidt. Zo moet helder zijn met welk doel de informatie verzameld moet worden en op welke manier het verzamelen van informatie kan bijdragen aan het verbeteren van de situatie van de jongere(n).

Terugdringen overlastproblematiek

De geïnterviewden is ook gevraagd in hoeverre de inzet van de straatcoaches volgens hen heeft geleid tot het terugdringen van de problematiek en overlast. Enkele betrokkenen merken op dat de overlast in Beijum het afgelopen jaar is afgenomen, zeker op een aantal specifieke locaties. Het is volgens hen echter lastig te beoordelen in hoeverre deze afname van overlast is toe te schrijven aan de inzet van de coaches. Andere factoren, zoals fysieke aanpassingen van de woonomgeving, de (tijdelijke) verplaatsing van groepen of het gedetineerd raken van notoire overlastplegers, zijn mede bepalend voor de ervaren overlast.

Aandachtspunten

In de interviews komen enkele factoren aan de orde die door betrokkenen als belemmerend worden ervaren voor de aanpak. Ten eerste noemen enkele betrokkenen het wijkgebonden karakter van de aanpak als belemmering. De coaches hebben momenteel slechts beperkte bevoegdheden om buiten Beijum te werken, terwijl de jongerengroepen over het algemeen wijkoverstijgend zijn.

Een ander aandachtspunt dat door enkele respondenten wordt genoemd is het ontbreken van een ruimte in Beijum waar jongeren zich kunnen ophouden en waar ze omwonenden niet tot last zijn. In de bestaande voorzieningen voor jongeren in Beijum is drinken en blowen niet toegestaan, waardoor een deel van de jongeren hun toevlucht zoekt op straat. Er is enige tijd een keet geweest ten noorden van Beijum (Noorddijk) waar de jongeren op het terrein van een particulier in een keet mochten verblijven. Volgens betrokkenen werkte dat goed. Deze locatie is echter vanwege een brand onbruikbaar geworden.

Een derde aandachtspunt dat door enkele betrokkenen wordt aangekaart is de beperkte bereikbaarheid van ketenpartners buiten kantoortijden. De coaches werken met name 's avonds en in het begin van de nacht. Wanneer zij buiten kantoortijden stuiten op een acute situatie, blijkt het voor hen lastig contact te krijgen met organisaties uit de keten, die over het algemeen alleen tijdens kantoortijden bereikbaar zijn. In acute situaties - die de mogelijkheden en bevoegdheden van de coaches te boven gaan - leidt dit tot handelingsverlegenheid bij de straatcoaches.

3.3 Samenwerking

In deze paragraaf gaan we in op de samenwerking met ketenpartners en – in samenhang daarmee – de positionering van de straatcoaches binnen de keten.

Verloop samenwerking

In de interviews merken meerdere betrokkenen op dat de samenwerking tussen de coaches enerzijds en ketenpartners anderzijds over het algemeen redelijk goed verloopt. De coaches zijn goed bereikbaar, de communicatielijnen zijn kort en de informatie-overdracht verloopt naar behoren. De coaches en ketenpartners noemen meerdere voorbeelden van casussen waarin ze onderling informatie hebben gedeeld en gezamenlijk hebben kunnen optrekken om jongeren te ondersteunen of overlast terug te dringen. Ook is met sommige ketenpartners een casuoverstijgende samenwerking tot stand gekomen. Zo is met een woningcorporatie afgesproken dat de straatcoaches gebruik mogen maken van een pand van deze corporatie in winkelcentrum West in Beijum. Het pand heeft een centrale ligging op een plek waar jongeren zich geregeld ophouden. Door de aanwezigheid van de coaches in dit pand neemt de sociale controle op deze jongeren toe.

Knelpunten in samenwerking

Hoewel meerdere betrokkenen overwegend positief zijn over de samenwerking, wordt tegelijkertijd door verschillende geïnterviewden opgemerkt dat de samenwerking tussen de coaches en sommige ketenpartners (nog) niet optimaal verloopt. Met name in de beginfase is de verbinding tussen de coaches en verschillende ketenpartners moeizaam verlopen. De geïnterviewden noemen enkele factoren die daarbij een rol hebben gespeeld.

Positionering straatcoaches

Ten eerste zijn door de hierboven besproken snelle start van de aanpak niet alle ketenpartners vooraf goed geïnformeerd over de komst van de coaches. Gekozen is om de coaches niet bij voorbaat in te bedden in bestaande structuren en geen gedetailleerde afspraken te maken over taakinvoering en samenwerking. Hierdoor is bij verschillende partijen onduidelijkheid ontstaan over de rol van de coaches en de wijze waarop deze te werk (zouden moeten) gaan, wat volgens betrokkenen geleid heeft tot wrijving in de samenwerking. Volgens verschillende betrokkenen had dit voorkomen kunnen worden door de coaches vanaf de start beter te positioneren door hun rol, hun bevoegdheden en hun plaats in de keten duidelijker vast te stellen en te communiceren. Hoewel de rol van de coaches voor de meeste partijen gaandeweg alsnog voldoende helder is geworden, benadrukken enkele ketenpartners dat de positionering van de coaches een belangrijk aandachtspunt vormt voor verdere voortzetting van de aanpak.

Verkeerde verwachtingen

In samenhang hiermee is de samenwerking met name in de beginfase nadelig beïnvloed door verkeerde verwachtingen over en weer. Waar sommige ketenpartners niet goed wisten wat ze van de coaches konden verwachten, was het voor de coaches aanvankelijk niet altijd helder wat zij konden verwachten van de verschillende ketenpartners. Zo hadden de coaches bepaalde verwachtingen over de wijze waarop ketenpartners zouden (kunnen) handelen op basis van de informatie die de coaches aan hen verstrekken. Deze verwachtingen bleken in de praktijk niet altijd te (kunnen) worden gerealiseerd, wat heeft geleid tot teleurstelling bij de coaches. Verschillende geïnterviewden geven aan dat de coaches gezien deze ervaring terughoudender lijken te zijn geworden in het delen van informatie. De coaches zijn nog steeds bereid informatie te delen, maar willen wel vooraf de reden weten van de informatiebehoefte en willen daarvan graag terugkoppeling ontvangen.

Wijze van communiceren

Als derde oorzaak van de soms moeizame samenwerking wordt door enkele partijen opgemerkt dat de communicatie met de straatcoaches niet altijd goed verloopt. De directe, 'no-nonsense'-benadering van de straatcoaches, die ze nodig hebben om goed contact te kunnen leggen met de jongeren, roept in de communicatie met ketenpartners soms weerstand op. Overigens merken enkele betrokkenen dat ook ketenpartners hierin een aandeel hebben. Sommige ketenpartners zouden te veel redeneren vanuit hun eigen protocollen, termen en kaders, wat de communicatie met

de straatcoaches belemmert. De vraag is hoe de coaches overkomen op ouders. Om hier zicht op te krijgen zouden ouders hierover bevestigd moeten worden.

Mede gezien deze knelpunten in de samenwerking is inmiddels afgesproken dat de communicatie tussen coaches en ketenpartners zo veel mogelijk via de manager van WIJ Beijum dient te verlopen, met uitzondering van het contact met de wijkagent. De manager fungeert daarmee als woordvoerder van de coaches naar de ketenpartners en kan ook namens hen aanschuiven bij overleggen. Deze werkwijze zou niet alleen moeten leiden tot het verbeteren van de samenwerking met ketenpartners, maar is volgens betrokkenen ook van belang om te voorkomen dat de coaches veel tijd kwijt zijn aan het bijwonen van overleggen en daarmee minder tijd hebben om op straat door te brengen.

Samenwerking politie

Veel van wat de coaches op straat tegenkomen raakt aan het terrein van overlast en criminaliteit. Betrokkenen merken op dat het om die reden van groot belang is dat er goede afstemming en samenwerking is tussen de coaches en de politie. De straatcoaches signaleren zaken die voor de politie relevant zijn, waarbij ze de politie van informatie kunnen voorzien. Andersom is het voor de coaches van belang dat zij een beroep kunnen doen op de politie als de informatie die ze vinden c.q. een situatie die ze aantreffen hun bevoegdheden overstijgt.

Tijdens de interviews blijkt dat zich in de beginfase van de aanpak enkele knelpunten hebben voorgedaan in de samenwerking met de politie. Zo was er – evenals bij sommige andere ketenpartners – ook bij de politie aanvankelijk onduidelijkheid over wat de taken en bevoegdheden van de coaches waren, hetgeen tot verkeerde verwachtingen heeft geleid. Bepalend in de samenwerking tussen de coaches en de politie is het feit dat de coaches veel informatie hebben verstrekt aan de politie, waarmee de politie minder heeft kunnen doen dan de coaches en enkele andere betrokkenen hadden gehoopt en verwacht. De geïnterviewden noemen verschillende factoren die hierbij een rol hebben gespeeld.

Om te beginnen merken verschillende betrokkenen op dat er een discrepantie bestaat tussen de informatie die coaches bij de politie aanleveren en de informatie die de politie nodig heeft om te kunnen optreden. De politie kan alleen handelen wanneer er sprake is van een aangifte, een melding en/of bewijzen. Ook wanneer de informatie die de coaches verstrekken redelijk concreet is met ‘namen en rugnummers’ dient de politie deze informatie eerst te toetsen voordat ze kunnen optreden. Dat vraagt veel capaciteit van de politie.

Een complicerende factor in dit kader is volgens betrokkenen de geringe meldings- en aangiftebereidheid van de bewoners van Beijum. Overlast van jongeren(groepen) wordt vaak niet bij de politie gemeld. Volgens enkele betrokkenen kan dit veroorzaakt worden door de dreiging die uitgaat van deze groepen, waardoor bewoners niet melden uit angst voor represailles. Daarnaast merken vrijwel alle geïnterviewden op dat bewoners ‘meldingsmoe’ zijn: ze hebben het idee dat er bij de politie te weinig met

hun melding gebeurt. Dit probleem kent een zichzelf versterkend effect: als bewoners minder gaan melden omdat de politie in hun ogen te weinig actie onderneemt, krijgt de politie nog minder informatie in handen op basis waarvan ze zouden kunnen handelen.

Een andere factor die volgens verschillende geïnterviewden een rol speelt in de samenwerking tussen de straatcoaches en de politie is de capaciteit van de politie. Door het merendeel van de betrokkenen wordt opgemerkt dat de capaciteit van de politie in Beijum de afgelopen periode niet volledig toereikend is geweest. De politie heeft hierdoor minder tijd op straat kunnen doorbrengen dan volgens sommige partijen wenselijk is. Daar komt bij dat er in de afgelopen periode in de functie van wijkagent voor Beijum – het eerste aanspreekpunt voor de coaches bij de politie – een personeelwisseling heeft plaatsgevonden. Dit heeft volgens betrokkenen nadelige gevolgen gehad voor de continuïteit van het contact tussen de politie en de straatcoaches. Overigens wordt in de interviews opgemerkt dat er inmiddels extra inzet beschikbaar is in de vorm van extra wijkagenten.

Samenwerkingsafspraken

Gezien deze knelpunten hebben de straatcoaches, de manager van WIJ Beijum, de gemeente, de coaches en de politie de afgelopen periode gewerkt aan het verbeteren van de samenwerking. Daarbij zijn heldere afspraken gemaakt over de afbakening van taken en bevoegdheden en zijn de mogelijkheden en onmogelijkheden van de politie besproken.

3.4 Succesfactoren en doorontwikkeling

In deze paragraaf bespreken we allereerst de succesfactoren van de inzet van straatcoaches in Beijum. Vervolgens behandelen we de randvoorwaarden die betrokkenen van belang achten voor voortzetting en doorontwikkeling van de aanpak.

Succesfactoren

Uit de interviews blijkt dat vrijwel alle respondenten de straatcoaches zien als waardevolle toevoeging in de aanpak van de problematiek van jeugdgroepen in Beijum. Daarbij worden twee factoren genoemd die volgens hen als succesfactor kunnen worden bestempeld.

Ten eerste merkt het merendeel van de respondenten op dat de straatcoaches meerwaarde hebben vanwege hun unieke informatiepositie. Doordat de coaches veel op straat aanwezig zijn - ook 's avonds en 's nachts - en laagdrempelig, informeel contact hebben met jongeren, ouders en andere buurtbewoners zien en horen ze meer dan andere partijen in de keten. Ze kunnen zo ketenpartners informeren over de signalen die ze tegenkomen. Met het inzichtelijk maken van de situatie van de jongerengroepen leveren de coaches bovendien een bijdrage aan de agendering van de problematiek van deze groepen.

Enkele geïnterviewden noemen daarnaast de aansluiting die de coaches hebben bij de jongeren als succesfactor. De coaches slagen erin daadwerkelijk contact te leggen met de jongeren en aan te sluiten bij datgene wat de jongeren bezighoudt. Ze weten het vertrouwen van de jongeren te winnen en worden door de jongeren geaccepteerd. Een aantal respondenten geeft aan dat de niet-veroordelende houding van de straatcoaches daarin van groot belang is. De coaches kunnen hiermee een rol vervullen in het herstellen van het vaak verstoorde contact tussen jongeren, wijkbewoners en (hulpverlenings)instanties, waarbij ze kunnen optreden als vertegenwoordiger van de belangen van de jongeren.

Randvoorwaarden voor doorontwikkeling

Gezien deze succesfactoren is de inzet van straatcoaches volgens alle betrokkenen in potentie waardevol voor het realiseren van een sluitende aanpak voor de jeugdgroepen in Beijum. Wel geeft het merendeel van hen aan dat het potentieel van de aanpak op dit moment nog niet ten volle wordt benut. Er worden verschillende randvoorwaarden genoemd die van belang worden geacht wanneer de aanpak wordt voortgezet.

Inbedding en positionering

Zoals in paragraaf 3.3 aan de orde is gekomen is de inbedding en positionering van de straatcoaches volgens vrijwel alle betrokkenen een belangrijke voorwaarde voor het goed kunnen functioneren van de aanpak. Deze inbedding en positionering is volgens het merendeel van de respondenten nog onvoldoende. Wanneer de rol, de taakomschrijving en bevoegdheden van de coaches en de positie van de coaches in de keten duidelijker omschreven en gecommuniceerd wordt met ketenpartners, zouden de hierboven beschreven succesfactoren volgens betrokkenen beter tot hun recht kunnen komen. Van belang hierbij is een eenduidige begripshantering van jeugd, jeugdgroepen en overlast. Voor de taakomschrijving van de coaches is het bovendien van belang dat afstemming plaatsvindt met andere, vergelijkbare functies voor outreachend jongerenwerk.

In het verlengde hiervan vormen heldere samenwerkingsafspraken met ketenpartners een belangrijke voorwaarde voor het goed kunnen functioneren van de aanpak. Het gaat daarbij onder meer om afspraken over het delen van informatie en het geven van terugkoppeling aan de coaches over wat er met deze informatie is gebeurd. Enkele geïnterviewden noemen daarbij expliciet het belang van goede samenwerkingsafspraken met de politie.

Een aantal betrokkenen merkt overigens op dat het weliswaar van belang is de coaches helderder te positioneren, maar dat dit niet ten koste mag gaan van de zelfstandigheid en bewegingsvrijheid van de coaches. De coaches moeten volgens hen hun ruimte behouden om laagdrempelig contact te leggen met de jongeren, ouders en buurtbewoners, zonder dat zij daarbij te veel worden belemmerd door afspraken met ketenpartners.

Zoals beschreven in paragraaf 3.3 zijn in de afgelopen periode al diverse stappen gezet om de positionering van de coaches te verhelderen en de samenwerking in de keten te

verbeteren. Zo zijn er overleggen gaande waarin goede samenwerkingsafspraken met de politie worden gemaakt en is afgesproken dat de communicatie met de andere ketenpartners zo veel mogelijk verloopt via de manager van WIJ Beijum.

Bieden van perspectief

Enkele betrokkenen merken op dat het kunnen bieden van perspectief aan de jongeren een voorwaarde is voor een succesvolle inzet van de coaches. Het is daarbij van belang een integrale aanpak te hanteren, waarbij aandacht is voor de oorzaken van de jongerenproblematiek, zoals armoede en intergenerationele problemen. Er moet volgens deze betrokkenen binnen de keten meer oog zijn voor de behoeften van jongeren en een concreter aanbod beschikbaar komen om jongeren perspectief te kunnen bieden. Een voorbeeld daarvan is een aanbod van laagdrempelige leerwerktrajecten. De betrokkenen geven aan dat dit naar hun idee momenteel nog onvoldoende het geval is.

Aansluiten bij Plus-min-mee methode

Enkele partijen geven aan dat zij een duidelijke rol zien weggelegd voor de coaches in de Plus-min-mee methode die de komende tijd voor de jeugdgroepen in Beijum ingezet zal gaan worden. De Plus-min-mee methode is een relatief nieuwe werkwijze voor de aanpak van jeugdgroepen, waarbij aan de hand van inzicht in de meelopers en de positieve en negatieve kopstukken in deze groepen een aanpak op maat wordt opgesteld. Belangrijk onderdeel van deze methode is het maken van een jeugdscan door de politie, waarin de invloed en de rol van individuele groepsleden inzichtelijk wordt gemaakt. Vervolgens wordt met de ketenpartners een aanpak en benaderingswijze afgesproken per groep en per jongere binnen deze groep (www.straatcontact.nl).

De politie werkt momenteel aan het uitvoeren van een jeugdscan in Beijum voor deze Plus-min-mee methode, waarbij de informatie die de coaches met de politie hebben gedeeld zeer behulpzaam is gebleken. De komende periode zal op basis van deze scan per jeugdgroep een plan van aanpak worden opgesteld. De coaches zouden volgens betrokkenen een rol moeten krijgen in de afgesproken aanpak.

4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

In opdracht van de gemeente Groningen heeft onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL de inzet van straatcoaches in de Groningse wijk Beijum geëvalueerd. Voor de uitvoering van deze evaluatie is om te beginnen relevante literatuur verzameld en bestudeerd. Vervolgens hebben we interviews gehouden met de straatcoaches en sleutelinformanten van verschillende betrokken partijen. Hieronder geven we aan de hand van de onderzoeksvragen de belangrijkste bevindingen puntsgewijs weer.

4.1 Inzet straatcoaches

Welke activiteiten zijn er tot nu toe door de straatcoaches ondernomen in het kader van de aanpak en waarom zijn die ondernomen?

Aanleiding en implementatie

- De aanleiding voor het inzetten van straatcoaches was de overlast van vijf tot zeven jongerengroepen in Beijum in de zomer van 2015. De overlast en problematiek van deze groepen was te complex voor de mogelijkheden en capaciteit van de beschikbare straathoekwerkers.
- De inzet van straatcoaches in Beijum is gestart in november 2015. De coaches zijn ondergebracht bij WIJ Beijum.
- Gezien de ernst van de problematiek en de onduidelijkheid over wat de coaches precies zouden aantreffen is gekozen voor een snelle start van de aanpak, zonder daarbij vooraf een gedetailleerde taakomschrijving te formuleren.

Activiteiten straatcoaches

- Volgens betrokkenen zijn de voornaamste taken van de straatcoaches het in kaart brengen van de jeugdgroepen en het in kaart brengen van de problematiek van (de jongeren in) deze jeugdgroepen.
- Om dit te realiseren besteden de straatcoaches een groot deel van hun tijd aan het leggen van contact met jongeren uit de jeugdgroepen. Ze zijn daarvoor veel op straat, met name 's avonds en in het begin van de nacht.
- Uit gegevens van de straatcoaches blijkt dat zij in de periode november 2015 tot maart 2017 duizenden gesprekken hebben gevoerd met jongeren. Ze hebben met ruim 50 jongeren uit Beijum en/of hun ouders intensief contact (gehad). Van deze jongeren is het systeem in kaart gebracht, hetgeen bij een deel van de gevallen heeft geleid tot vervolgacties en/of contacten met ketenpartners. Ook hebben coaches diverse contacten (gelegd) met jongeren elders uit de stad, die in verband staan met de jeugdgroepen in Beijum.

- De coaches onderhouden laagdrempelig contact met de jongeren uit de jeugdgroepen, maar ook met ouders en andere buurtbewoners. Ze zijn voor jongeren, ouders en bewoners laagdrempelig en informeel benaderbaar.
- De coaches koppelen de informatie die ze verzamelen over (de jongeren uit) de jongerengroepen in eerste instantie terug aan WIJ-Beijum en indien van toepassing aan andere partijen in de keten, waaronder woningcorporaties, scholen, leerplichtambtenaren en politie.
- Het zelf ondernemen van hulpverleningsacties behoort volgens betrokkenen niet tot de taken van de coaches. Wel proberen de coaches jongeren en ouders te stimuleren hulp te zoeken, bijvoorbeeld door ze in contact te brengen met c.q. uit te nodigen bij WIJ Beijum.

4.2 Ervaringen

Wat zijn de ervaringen van de straatcoaches en de betrokken partijen met de aanpak (zowel inhoudelijk als organisatorisch) en welke verbeterpunten zijn er?

Contact leggen met jongeren

- De coaches slagen er goed in contact te leggen met de jongeren in de jongerengroepen. De persoonlijke kwaliteiten van de coaches om te *levelen* met de jongeren en hun vertrouwen te winnen, de tijdstippen waarop de coaches zich op straat begeven en de laagdrempelige en niet-veroordelende benaderingswijze van de coaches zijn daarbij volgens de betrokkenen van essentieel belang.
- De coaches kunnen door hun contact met de jongeren een rol vervullen in het herstellen van het vaak verstoorde contact tussen de jongeren, wijkbewoners en (hulpverlenings)instanties. Deze ervaring sluit aan bij de ervaringen die elders in Nederland zijn opgedaan met de inzet van straatcoaches.

In kaart brengen jongerengroepen

- De straatcoaches zijn in staat de jongerengroepen goed in kaart te brengen. Ze kunnen een beeld geven van de samenstelling van de groepen en de wijze waarop de groepen zich tot elkaar verhouden.
- De samenstelling van de jongerengroepen blijkt wijkoverstijgend en zelfs stadsoverstijgend. Het wijkgebonden karakter van de aanpak – de coaches hebben slechts beperkte bevoegdheden om buiten Beijum te werken - vormt in dit licht een belemmerende factor voor het volledig in kaart brengen van de problematiek van de jeugdgroepen.
- Met het inzichtelijk maken van de problematiek van de jongeren(groepen) dragen de straatcoaches bij aan de agendering van de problematiek van deze jongeren.

Delen van informatie

- De unieke informatiepositie van de straatcoaches wordt gezien als belangrijke meerwaarde van de coaches. Ze vormen in feite de ogen en oren voor ketenpartners

en informeren ketenpartners over de signalen die ze tegenkomen. Ook deze ervaring sluit aan bij de ervaringen die in andere gemeenten zijn opgedaan met de inzet van straatcoaches.

- In sommige gevallen vragen ketenpartners de coaches specifiek informatie te verzamelen over een jongere of een casus. Het is volgens betrokkenen in dergelijke gevallen van belang dat helder is met welk doel de informatie verzameld wordt en op welke manier het verzamelen van informatie kan bijdragen aan het verbeteren van de situatie van de jongere(n).
- Een ander aandachtspunt in het delen van informatie is de beperkte bereikbaarheid van ketenpartners buiten kantooruren. Wanneer de coaches dan stuiten op een acute situatie, blijkt het voor hen lastig contact te krijgen met organisaties uit de keten. Dit leidt in sommige gevallen tot handelingsverlegenheid bij de straatcoaches.

Terugdringen overlast

- Volgens sommige betrokkenen is de overlast van de jeugdgroepen in Beijum het afgelopen jaar afgenomen. Het is volgens hen echter lastig te beoordelen in hoeverre deze afname is toe te schrijven aan de inzet van coaches of (mede) aan andere beïnvloedende factoren, zoals aanpassing van de fysieke woonomgevingen of het (tijdelijk) verplaatsen van groepen.

Samenwerking tussen coaches en ketenpartners

- Door de snelle start van de aanpak zijn niet alle ketenpartners vooraf goed geïnformeerd over de komst van de coaches. Hierdoor is onduidelijkheid ontstaan over de rol van de coaches en de wijze waarop deze te werk (zouden moeten) gaan, hetgeen tot wrijving in de samenwerking heeft geleid. In samenhang hiermee is de samenwerking met name in de beginfase nadelig beïnvloed door verkeerde verwachtingen over en weer. Uit de literatuurstudie blijkt dat dit knelpunt zich ook elders voordoet waar straatcoaches zijn ingezet.
- De directe, 'no-nonsense'-benadering van de straatcoaches - die ze nodig hebben om goed contact te kunnen leggen met de jongeren - roept in de communicatie met ketenpartners soms weerstand op. Ook dat heeft bij sommige ketenpartners geleid tot wrijving in de samenwerking.
- Om aan deze knelpunten het hoofd te bieden is inmiddels afgesproken om de communicatie tussen de coaches en de ketenpartners zo veel mogelijk via de manager van WIJ Beijum te laten verlopen.
- Veel van wat de straatcoaches op straat tegenkomen raakt aan het terrein van de politie. Goede samenwerking tussen de politie en de straatcoaches wordt om die reden van groot belang geacht. Deze samenwerking is in het beginstadium van de aanpak niet optimaal verlopen.
- De afgelopen periode hebben gesprekken plaatsgevonden over de samenwerking tussen de coaches en de politie waarin afspraken zijn gemaakt om de samenwerking over en weer te verbeteren.

4.3 Doorontwikkeling

Hoe kijken de straatcoaches en de betrokken partijen aan tegen de doorontwikkeling van de aanpak en wat zijn daarbij belangrijke aandachtspunten?

- De inzet van straatcoaches vormt volgens betrokkenen in potentie een waardevolle toevoeging in de aanpak van de overlast en problematiek van jeugdgroepen in Beijum. Met name de unieke informatiepositie en de aansluiting die de coaches hebben met jongeren, ouders en wijkbewoners vormen daarin succesfactoren. Wel wordt het potentieel van de aanpak op dit moment nog onvoldoende benut.
- Door de rol, de taken en de bevoegdheden van de coaches in de keten duidelijker te omschrijven en te communiceren en hierbij een eenduidige begrippenkader te hanteren kunnen de succesfactoren van de aanpak beter tot hun recht komen. Daarbij is het van belang dat de positionering van de coaches in de keten niet ten koste gaat van de zelfstandigheid en bewegingsvrijheid van de coaches om laagdrempelig contact te maken met jongeren, ouders en buurtbewoners.
- Bij het positioneren van de coaches dient zowel aandacht te zijn voor de plaats van de coaches in de hulpverleningsketen als de wijze waarop de coaches zich verhouden tot het jeugd- en jongerenwerk.
- Om de inzet van de coaches optimaal te benutten is het volgens betrokkenen van belang een integrale aanpak te hanteren, waarbij aandacht is voor de oorzaken van de jongerenproblematiek. Er moet meer oog zijn voor de behoeften van de jongeren en een concreter aanbod beschikbaar komen om jongeren perspectief te kunnen bieden.
- In de doorontwikkeling van de aanpak zien betrokkenen een rol weggelegd voor de coaches in de in te zetten Plus-min-mee methode. De informatie die de coaches verzamelen wordt momenteel al gebruikt als input voor de jeugdscan voor deze methode. De coaches kunnen vervolgens een rol krijgen in de uitvoering van de afgesproken aanpak per jeugdgroep.

COLOFON

© St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam

Maart 2017

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Tekst:	M. Boendermaker, I. Schoonbeek, B. Bieleman
Opmaak:	M. Haaijer
Drukker:	RCG
Opdrachtgever:	Gemeente Groningen

ISBN: 978 90 8874 217 0

Postadres

Postbus 1781
9701 BT Groningen
E-mail info@intraval.nl

www.intraval.nl

Kantoor Groningen
St. Jansstraat 2C
Telefoon 050 - 313 40 52
Fax 050 - 312 75 26

Kantoor Rotterdam
Goudsesingel 68
Telefoon 010 - 425 92 12
Fax 010 - 476 83 76

INTRAVAl
Onderzoek en Advies